



רע"פ 2503/24 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2503/24

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-עפ"ג 30463-09-23 מיום 14.2.2024 שניתן על ידי השופטים: י' עדן, ע' כהן ו-י' ליבדרו; בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין

בשם המבקש: עו"ד רונן חליוה

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטים י' עדן, ע' כהן ו-י' ליבדרו) ב-עפ"ג 30463-09-23 מיום 14.2.2024, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דין שניתן בשנית על ידי בית משפט השלום באשקלון (סגנית הנשיא ע' חולתא) ב-ת"פ 42371-09-17 מיום 2.8.2023.

2. בתמצית יתואר, כי על פי כתב האישום, המבקש תקף את מי שהייתה רעייתו במועדים הרלוונטיים (להלן: המתלוננת) בהזדמנויות רבות. בכלל זאת, המבקש סטר למתלוננת, משך בשערה, היכה אותה בזרועותיה וברגליה ונשך אותה. כמו כן, המבקש איים על המתלוננת מספר פעמים. בגין מעשיו, יוחסו למבקש 10 עבירות של תקיפה סתם כלפי בן זוג לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); 5 עבירות של אימים לפי סעיף 192 לחוק;

עבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית כלפי בן זוג לפי סעיף 382(ג) לחוק; ועבירה של היזק לרכוש במזיד לפי סעיף 452 לחוק.

3. בית משפט השלום הרשיע את המבקש לאחר ניהול הליך הוכחות בכלל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום. כן הורשע בעבירה נוספת של תקיפה כלפי בן זוג לפי סעיף 382(ב) לחוק, שעובדותיה הוכחו במהלך המשפט ושניתנה למבקש הזדמנות להתגונן מפניה. זאת, בהתאם להוראת סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. במסגרת הכרעת הדין, צוין כי ניתוח הראיות מוביל למסקנה "ברורה וחד משמעית" בדבר מהימנות המתלוננת, ואילו עדות המבקש נדחתה אחר שנמצאה כבלתי מהימנה.

4. בתום שמיעת הטענות לעונש, בית משפט השלום הורה על קבלת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות שירות בדבר התאמת המבקש לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות. זאת, "מטעמי יעילות [...] ומבלי שהדבר יצור הסתמכות כל שהיא אצל הנאשם [המבקש - י' א'] לגבי העונש שיוטל עליו".

5. בגזר דינו, בית משפט השלום יישם את מבחן "הקשר ההדוק" וראה לקבוע מתחם עונש הולם אחד בגין כלל המעשים שבהם המבקש הורשע. לאחר שעמד על הערכים המוגנים שבהם המבקש פגע; על כך שמעשיו פגעו במתלוננת "בכל רובדי אישיותה וקיומה" ועל עוצמת הנזק הנפשי שנגרם לה; ולאחר שבחן את מדיניות הענישה הנוהגת - קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה בעניינו של המבקש הוא בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית ופיצוי משמעותי למתלוננת. בגדרי המתחם, נשקלה העובדה שהמבקש ממעיט מחומרת מעשיו, ומנגד היותו נעדר עבר פלילי. לבסוף, בית משפט השלום גזר על המבקש עונש של 48 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

6. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי במסגרת ע"פ 46582-11-20 (סגן הנשיאה א' ביתן, השופטת ג' שלו והשופט י' דנינו) שהופנה הן כלפי הכרעת הדין, הן כלפי גזר הדין, אולם קיבל את הצעת בית המשפט וחזר בו מהערעור על הכרעת הדין. זאת, בכפוף "לתיקון כתב האישום בשל התיישנות חלק מהעבירות", ולתיקון הכרעת הדין בהתאם לכך. לנוכח הסכמת המשיבה לתיקון זה, המבקש זוכה משתי עבירות איומים, וכן שונה פרק הזמן שבו יוחסו למבקש המעשים המתוארים בסעיף 1 בכתב האישום.

אשר לגזר הדין, בית המשפט המחוזי עמד על מספר שגגות שנפלו בו. בתוך כך, נקבע כי בראי נסיבות המקרה נדרש היה להזמין תסקיר מטעם שירות המבחן; וכי טענת המבקש בדבר הפגיעה הצפויה של עונש המאסר בילדיו הקטנים ואמו המבוגרת אינה צריכה הוכחה, בניגוד לקביעת בית משפט השלום. כן צוין בהערת אגב שלא היה מקום לבקש את חוות הדעת של הממונה על עבודות שירות. נוכח האמור, הוחלט כי גזר הדין יבוטל, וכי התיק יוחזר לבית משפט השלום לצורך קבלת תסקיר, שמיעת טענות לעונש על בסיס הכרעת הדין המתוקנת ומתן גזר דין חדש.

7. בגזר הדין שניתן בשנית, בית משפט השלום התייחס לחומרתן של עבירות שמתבצעות במסגרת משפחתית כפי שזו מצאה ביטוי בפסיקתו של בית משפט זה, עמד על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובחן בהרחבה את מדיניות הענישה הנוהגת. בהמשך לכך, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המבקש הוא בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. משם, בית משפט השלום פנה לדון בשיקולי השיקום שמתעוררים במקרה דנן. בהיבט זה, צוין כי המבקש עבר כבר דרך שבאה לידי ביטוי, בין היתר, בנטילת אחריות על מעשיו ובהשתתפותו במסגרות טיפוליות כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו. לצד זאת, נקבע כי אין להתעלם מכך שההמלצה

המשוקללת של שירות המבחן היא "להטלת ענישה מוחשית ומציבת גבולות ולא לדרכי טיפול". לבסוף, ולאחר בחינת שיקולים נוספים בגדרי מתחם הענישה, ובכללם כאלה שעניינם בנסיבות המשפחתיות של המבקש, נגזר עליו עונש של 26 חודשי מאסר בפועל; מאסר על תנאי בן 3 חודשים לבל יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים, למשך 3 שנים; מאסר על תנאי בן 6 חודשים לבל יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, למשך 3 שנים; ותשלום פיצוי בסך 20,000 ש"ח למתלוננת.

8. ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי על גזר הדין שניתן בשנית - נדחה. נקבע, כי יש לדחות את טענות המבקש ביחס למותב בבית משפט השלום אחר שזה דן בתיק "בראש פתוח ובנפש חפצה" כשהושב אליו. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי יש להטיל ספק בקבלת האחריות מצדו של המבקש. ביחס לטענותיו בדבר קולת העונש, נקבע כי זה מקל עמו עוד יותר מאשר הומלץ על ידי שירות המבחן. לבסוף, צוין כי במסגרת גזר הדין השני היה מקום לקצר את עונש המאסר בפועל לכל היותר במספר חודשים, כך שעונש המאסר בפועל שנגזר על המבקש הוא מקל מאוד.

9. מכאן הבקשה שלפניי ולצידה בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין. לטענת המבקש, עניינו מעלה סוגיות בעלות השלכות רחב וכן מעורר עיוות דין ושיקולי צדק ייחודיים. בכלל זאת, נטען כי הנחיות שניתנו על ידי המותב שדן בערעור הראשון לא כובדו על ידי שירות המבחן והמותבים שדנו בתיק בהמשך; כי נדרש היה להיעתר לבקשת המבקש לקבל דוח מסכם מ"בית נועם" - המסגרת הטיפולית שבה נטל חלק; כי קיים פער בלתי סביר בין רמת הענישה במחוז דרום ליתר בתי המשפט; וכי הליך השיקום האינטנסיבי והארוך שהמבקש עבר מצדיק הקלה משמעותית בעונשו, אף מחוץ לגדרי מתחם הענישה שנקבע.

10. דין הבקשה להידחות. הלכה היא כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, כאשר מתעוררים בנסיבות העניין שיקולי צדק ייחודיים או כשנגרם עיוות דין (רע"פ 9045/23 אספור נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.3.2024)). יתר על כן, בקשת רשות ערעור המופנית כלפי חומרת העונש שתקבל רק במקרים נדירים בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת (רע"פ 1306/24 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (14.2.2024)). הבקשה דנן אינה באה בגדרם של מקרים חריגים אלה.

11. בית משפט זה שב ועומד על החומרה המגולמת בעבירות אלימות בתוך המשפחה, ושל עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוג בפרט. דומה, כי למרבה הצער הללו הפכו בשנים האחרונות לחזון נפרץ במחוזותינו. באחת הפרשיות ציינת:

"[...] יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה כלפי עבירות אלימות במשפחה - ואלימות בין בני זוג בפרט - על מנת למגר תופעה נפסדת זו. זאת, בין היתר לנוכח הקושי הקיים לעיתים בחשיפת עבירות אלו, המבוצעות בהסתר מאחורי מפתן הדלת; הפגיעה הקשה שהן מסבות לתחושת הביטחון של בני המשפחה - וקורבנות המעשים בפרט; והחשש מהסלמת המעשים באופן העלול אף לסכן את חיי בני המשפחה, ובהם בת זוגו של התוקף [...]" (רע"פ 340/21 מסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (28.1.2021); כן ראו והשוו: ע"פ 5307/17 חלאג' נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (12.7.2018)).

12. מסכת האירועים שמגולל כתב האישום בעניינו של המבקש חמורה ומשתרעת על פרק זמן ארוך למדי. קשה עמוד 3

לתאר את שעבר על המתלוננת במהלך השנים הללו, עת הייתה קורבן למעשי תקיפה ואיומים חוזרים ונשנים מצדו של המבקש. הרושם שמעשיו הותירו עליה לא נמחו גם בחלוף הזמן, והדברים קיבלו ביטוי בתסקיר שירות המבחן, שעמד על התמודדותה עם "פגיעה טראומתית קשה בעקבות מערכת היחסים האלימה שבה הייתה נתונה".

13. כאמור, בית המשפט המחוזי החזיר את התיק למתן גזר דין בשנית לאחר שעמד על מספר שגגות שנפלו בו. בגזר הדין שניתן בשנית, בית משפט השלום התייחס לכלל הנסיבות הצריכות לעניין, בכלל זאת לשיקולי שיקום, והחליט לבסוף לקצר את עונשו של המבקש בצורה ניכרת ומשמעותית למדי. כך, חלף 48 חודשי מאסר בפועל שנגזרו עליו בגזר הדין הראשון, נקבע כי הוא ירצה 26 חודשי מאסר בפועל בלבד - מעט יותר ממחצית העונש המקורי. בנסיבות אלה, לא בכדי ציין בית המשפט המחוזי בערעור השני כי מדובר בעונש מקל מאוד.

14. משאלו הם פני הדברים, ברי כי לא התקיים בעניינו של המבקש עיוות דין, ולא מצאתי, אף לא באחת מטענותיו הצדקה למתן רשות ערעור. בתוך כך, ראוי לציין כי הסוגיות העקרוניות שלהן המבקש טוען, נטועות כולן בנסיבותיו הפרטניות. כן יוזכר כי כפי שנקבע זה מכבר, שיקולי שיקום אינם "חזות הכול" והם נשקלים בגזירת העונש לצד שיקולים נוספים (ראו: רע"פ 6188/23 צפירי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (27.8.2023)). הללו קיבלו משקל נכבד בעניינו של המבקש, וודאי שהם אינם מצדיקים הקלה נוספת בעונשו.

15. הבקשה נדחית אפוא; בנסיבות העניין, ולפנים משורת הדין, החלטתי לדחות במעט את מועד ריצוי עונשו של המבקש על מנת שתינתן לו תקופת התארגנות.

אשר על כן, המבקש יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 7.4.2024 עד לא יאוחר מהשעה 10:00 ביס"ר דקל או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. עליו לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 074-7831077 או 074-7831078.

ניתנה היום, י"ח באדר ב' התשפ"ד (28.3.2024).

שׁוֹפֵט